_____
(savivaldybė, mokykla)

___ klasės (grupės) mokinio (-ės) _____
(vardas ir pavardė)

GEOGRAFIJA

Mokyklinio brandos egzamino užduotis
Pakartotinė sesija

2009 m. birželio 25 d. **Trukmė – 2,5 val. (150 min.)**

NURODYMAI

- Pasitikrinkite, ar egzamino užduoties sąsiuvinyje nėra tuščių lapų ar kitokio matomo spausdinimo broko. Pastebėję praneškite egzamino vykdytojui.
- Galite naudotis rašymo priemonėmis (pieštuku, mėlyna spalva rašančiu parkeriu ar tušinuku), trintuku, matlankiu, liniuote.
- Egzamino metu negalima naudotis jokiais papildomais informacijos šaltiniais.
- Sunkesni žodžiai, pažymėti skaitmenimis, išversti į rusų ir lenkų kalbas.
- Patariame I dalies atsakymus iš pradžių žymėti (rašyti) pieštuku. Įsitikinę, kad tie atsakymai teisingi, pažymėkite juos mėlyna spalva rašančiu rašikliu.
- Atsakymai, pažymėti tik pieštuku arba visai nepažymėti, nevertinami.
- II dalies atsakymų paaiškinimus, jeigu jų reikalaujama, formuluokite glaustai ir aiškiai.
- Jeigu manote, kad klausimas yra klaidingas, jį praleiskite ir atsakykite į kitus. Jeigu klausimas iš tikrųjų klaidingas, jis nebus vertinamas.
- Skaičiavimus atlikite juodraščiui skirtame paskutiniame užduoties lape.

Linkime sėkmės!

V E R T I N I M A S

I dalis 1–20 klausimai	**II dalis** 21–35 klausimai	**TAŠKŲ SUMA**

Vertinimo komisijos pirmininkas _____
(parašas, vardas ir pavardė)

I vertintojas _____
(parašas, vardas ir pavardė)

II vertintojas _____
(parašas, vardas ir pavardė)

© Nacionalinis egzaminų centras, 2009

I dalis

Į kiekvieną iš 1–20 klausimų yra tik po vieną teisingą atsakymą, kuris vertinamas 2 taškais. Pasirinktąjį atsakymą žyminčią raidę apveskite apskritimu, pavyzdžiui, (C).

Čia rašo vertintojai
I II III

1. Kuri uoliena[1] yra metamorfinė?

A Gneisas.
B Anhidritas.
C Mergelis.
D Gipsas.

2. Kokią reljefo formą suformuoja vėjas?

A Ozą.
B Terasą.
C Kanjoną.
D Kopą.

3. Kuri pozicija nėra[2] klimatą formuojantis veiksnys[3]?

A Gruntinio vandens lygis.
B Vietovės aukštis virš jūros lygio.
C Jūros artumas.
D Vietovės geografinė platuma[4].

4. Kaip vadinamas vėjas, dieną pučiantis iš jūros į sausumą, o naktį – iš sausumos į jūrą?

A Pasatas.
B Brizas.
C Fenas.
D Musonas.

5. Kas lėmė[5] ežerų gausumą[6] Baltijos jūros regiono valstybėse?

A Vulkanizmas.
B Karstiniai reiškiniai[7].
C Ledynų veikla.
D Litosferos plokščių[8] judėjimas.

[1] uoliena – skała – горная порода
[2] nėra – nie jest – нет
[3] veiksnys – czynnik – фактор
[4] geografinė platuma – szerokość geograficzna – географическая широта
[5] lėmė – uwarunkował – обусловил
[6] gausumą – obfitość – обилие
[7] karstiniai reiškiniai – zjawiska krasowe – карстовые явления
[8] plokščių – płyt – плит

Čia rašo vertintojai
I *II* *III*

6. Kurioje klimato juostoje labiausiai išplitusios[1] dykumos[2] Afrikoje?

A Subtropinėje (paatogrąžių).
B Atogrąžų.
C Pusiaujo[3].
D Subekvatorinėje.

7. Kurios iš šių šalių miškingumas yra didžiausias?

A Indijos.
B Indonezijos.
C Kinijos.
D Kanados.

8. Kurioje eilutėje išvardytos kalbos priklauso indoeuropiečių kalbų šeimai?

A Rusų, italų, bulgarų.
B Anglų, suomių, vengrų.
C Tibetiečių, albanų, graikų.
D Norvegų, estų, japonų.

9. Kur Lietuvoje yra užsieniečių (pabėgėlių[4]) registracijos ir priėmimo centrai?

A Vilniuje ir Pabradėje.
B Kaune ir Rukloje.
C Vilniuje ir Kaune.
D Pabradėje ir Rukloje.

10. Kokių naudingųjų iškasenų[5] atsargų gausiausia Šiaurės Afrikos valstybėse?

A Vario ir sidabro rūdų.
B Geležies ir mangano rūdų.
C Naftos ir gamtinių dujų.
D Akmens ir rusvųjų anglių.

11. Kur įsikūrę[6] didžiausi Pietų Amerikos miestai?

A Ramiojo vandenyno pakrantėje.
B Karibų jūros pakrantėje.
C Atlanto vandenyno pakrantėje.
D Vidiniuose žemyno rajonuose.

12. Kuriai valstybei priklauso Hokaido sala?

A JAV.
B Japonijai.
C Kinijai.
D Italijai.

[1] labiausiai išplitusios – głównie występują – наиболее распространены
[2] dykumos – pustynie – пустыни
[3] pusiaujo – równika – экватора
[4] pabėgėlių – uchodźców – беженцев
[5] naudingųjų iškasenų – kopalin użytecznych – полезных ископаемых
[6] įsikūrę – położone – расположены

Čia rašo vertintojai
I II III

13. Kuri šalis yra Europos Sąjungos narė?

A Islandija.
B Norvegija.
C Šveicarija.
D Austrija.

14. Kuri valstybė neturi[1] jūros pakrantės?

A Argentina.
B Šiaurės Korėja.
C Serbija.
D Irakas.

15. Kurios valstybės krantus skalauja du vandenynai?

A Maroko.
B Somalio.
C Kenijos.
D Egipto.

16. Australijos ir JAV sostinės yra:

A pramonės centrai;
B administraciniai centrai;
C uostai;
D religinio turizmo centrai.

17. Nacionalinių ūkių, siejamų tarptautinių santykių ir glaudžių bendradarbiavimo ryšių[2], sistema vadinama:

A tarptautine specializacija[3];
B pasauline rinka[4];
C tarptautiniais įmonių susivienijimais[5];
D pasaulio ūkiu[6].

18. Kuri šalis nepriklauso[7] ekonomiškai atsiliekančių[8] valstybių grupei?

A Pietų Korėja.
B Indija.
C Filipinai.
D Venesuela.

[1] neturi – nie ma – не имеет
[2] glaudžių bendradarbiavimo ryšių – ścisłych więzów współpracy –связей тесного сотрудничества
[3] tarptautine specializacija – specjalizacją międzynarodową – международной специализацией
[4] pasauline rinka – rynek światowy – мировой рынок
[5] tarptautinių įmonių susivienijimas – zjednoczenie przedsiębiorstw międzynarodowych – объединение международных предприятий
[6] pasaulio ūkiu – gospodarką światową – мировым хозяйством
[7] nepriklauso – nie należy – не принадлежит
[8] atsiliekančių – pozostających w tyle – отстающих

Čia rašo vertintojai
I II III

19. Kuri valstybė nėra Alpių kalnuose?

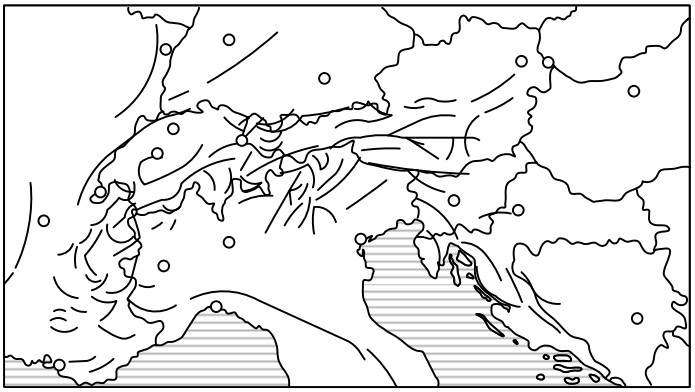

A Italija.
B Vengrija.
C Austrija.
D Vokietija.

20. Kuria raide kartoschemoje pažymėta Žalioji giria?

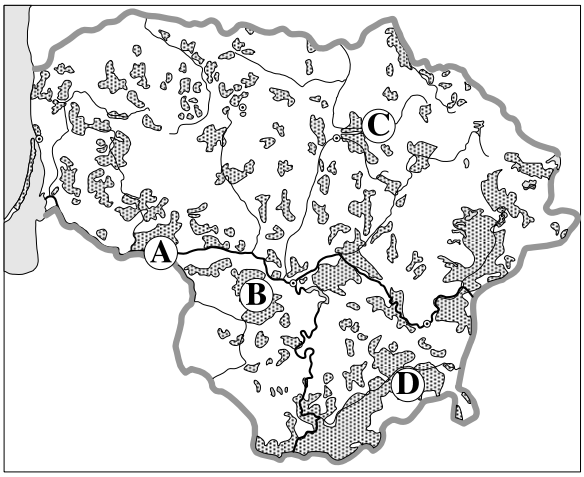

A A.
B B.
C C.
D D.

I DALIES (1–20 KLAUSIMŲ) TAŠKŲ SUMA			

II dalis

21.

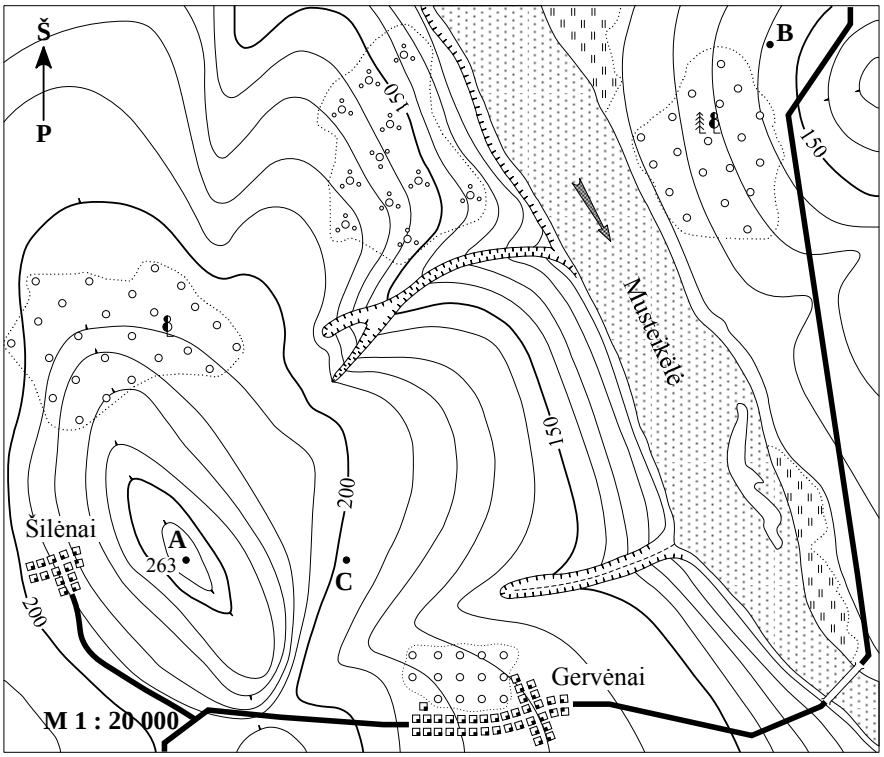

	Čia rašo vertintojai I	II	III
1. Koks Musteikėlės upėje esančios salos ilgis[1]? ..... *(1 taškas)*	___	___	___
2. Ar turistai, esantys saloje, mato Šilėnų gyvenvietę? ..... Kodėl? .... *(2 taškai)*	___	___	___
3. Kuriame upės krante[2] yra Gervėnų gyvenvietė? ..... *(1 taškas)*	___	___	___
4. Koks taško A absoliutinis aukštis[3]? ..... *(1 taškas)*	___	___	___

[1] ilgis – długość – длина
[2] krante – brzegu – берегу
[3] absoliutinis aukštis – wysokość bezwzględna – абсолютная высота (абсолютная отметка)

5. Kuris šios kalvos šlaitas[1] yra statesnis[2]?

.....

Kaip nustatėte?

.....

.....

.....

(2 taškai)

6. Koks azimutas iš taško B į tašką C?

.....

(1 taškas)

Čia rašo vertintojai *I* *II* *III*

21 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			

22. Prie teiginio įrašykite atitinkamas sąvokas:

ištaka[3], upės slėnis[4], upės baseinas, žiotys[5], vaga, vandenskyra[6]

Eil. Nr.	Sąvokos apibūdinimas	Atsakymas
1	Riba tarp gretimų upių baseinų.	.....
2	Vieta, kur prasideda upė.	.....
3	Žemiausia upės slėnio dalis, kuria teka vanduo.	.....
4	Teritorija, iš kurios į upę suteka[7] paviršiniai ir požeminiai vandenys.	.....
5	Pailgas žemės paviršiaus įdubimas[8], susidaręs dėl upės veiklos.	.....
6	Vieta, kur upė įteka į kitą vandens telkinį.	.....

(6 taškai)

Čia rašo vertintojai *I* *II* *III*

22 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			

[1] kalvos šlaitas – zbocze wzgórza – склон холма
[2] statesnis – bardziej stromy – более крутой
[3] ištaka – źródło – исток
[4] slėnis – dolina – долина
[5] žiotys – ujście – устье
[6] vandenskyra – dział wodny – водораздел
[7] suteka – zlewają się – сливаются
[8] įdubimas – wgłębienie – углубление

23.

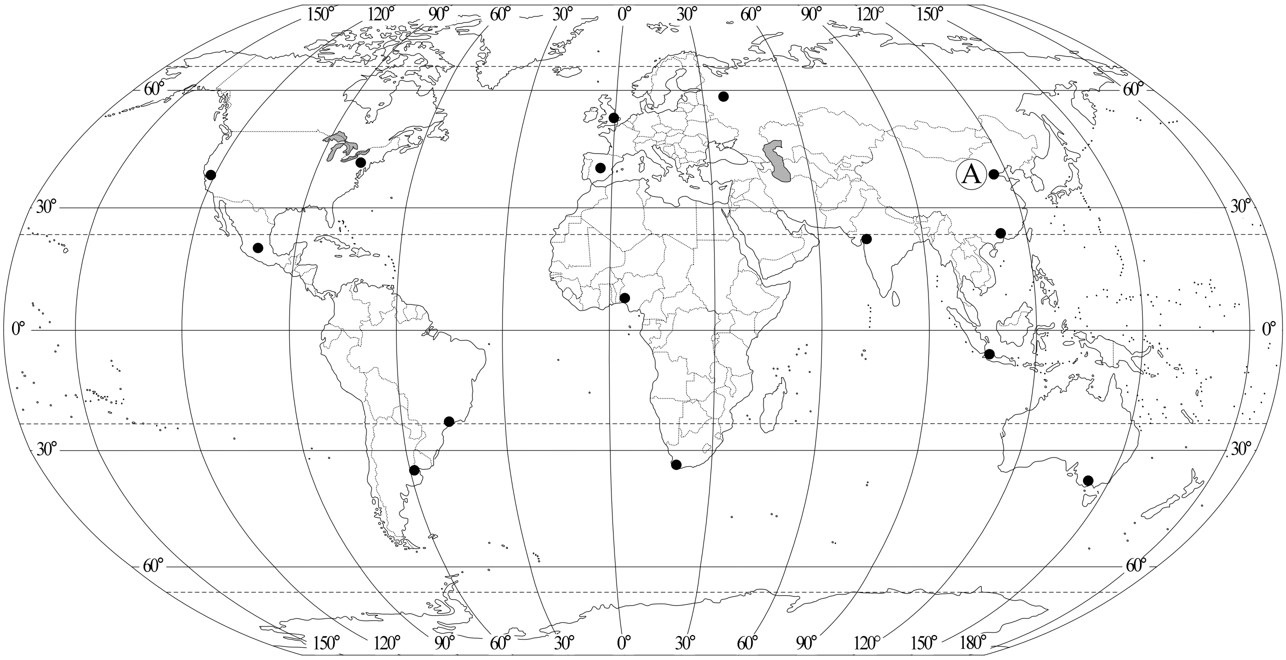

Čia rašo vertintojai
I II III

1. Nustatykite taško A geografines koordinates.

....

(2 taškai)

2. Buriniam laivui reikia pagalbos[1]. Jo geografinės koordinatės: 10° p. pl. ir 60° r. ilg. Kurio žemyno pakrantės jūreiviai gali greičiausiai suteikti[2] laivui pagalbą?

....

(1 taškas)

23 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			

[1] pagalbos – pomocy – помощи
[2] suteikti – przyjść z – оказать

24.

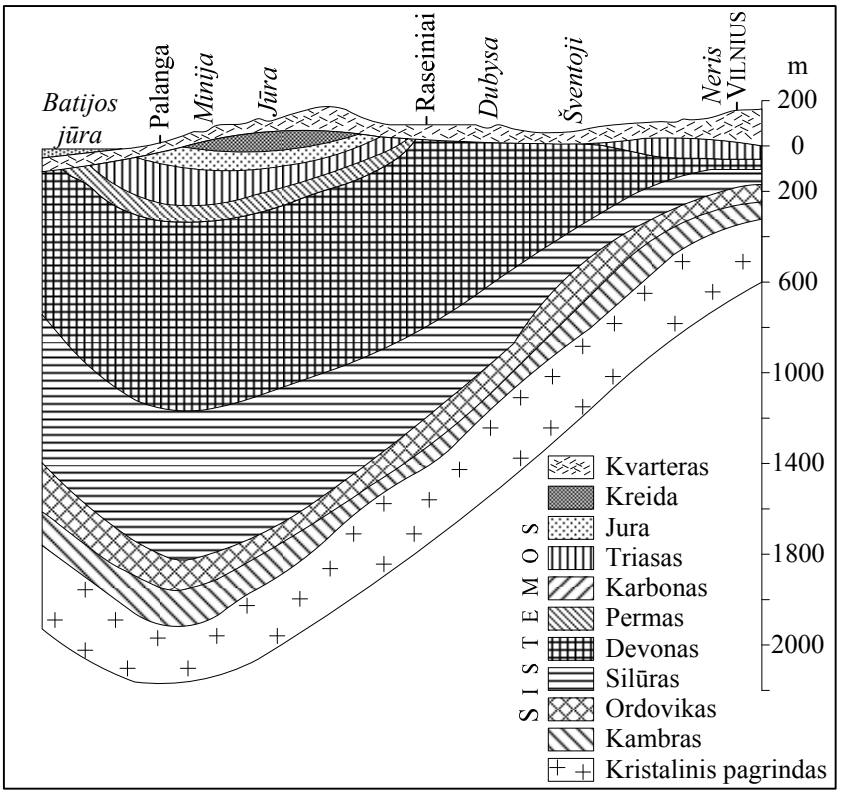

	Čia rašo vertintojai I	II	III
1. Kodėl Lietuvos vakaruose nuosėdinių[1] uolienų sluoksniai yra storesni negu rytuose? .... *(1 taškas)*			
2. Kurio geologinės sistemos sluoksnio nėra Lietuvos žemės gelmėse? ..... Kodėl? .... *(2 taškai)*			
3. Kodėl Lietuvos teritorijoje nesusidaro[2] žemės drebėjimų židinių? .... *(1 taškas)*			
24 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			

[1] nuosėdinių – osadowych – осадочных
[2] nesusidaro – nie tworzą się – не образуются

25.

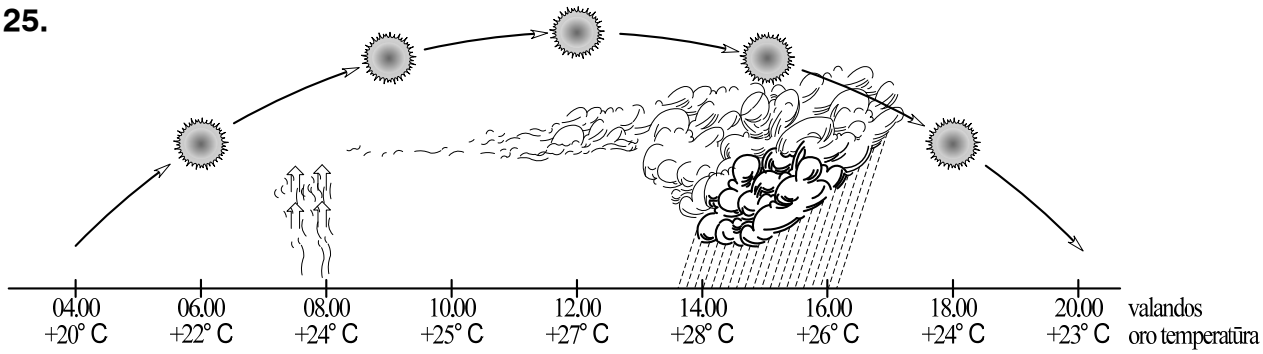

1. Kuriai klimato juostai būdinga oro sąlygų kaita[1] vaizduojama schemoje?

   .....

   (1 taškas)

2. Kaip vadinamas aukščiausios ir žemiausios oro temperatūros skirtumas per kurį nors laikotarpį: parą, mėnesį, metus?

   .....

   (1 taškas)

3. Kaip nustatomas debesuotumas[2]?

   .....

   (1 taškas)

	Čia rašo vertintojai		
	I	*II*	*III*
	___	___	___
	___	___	___
	___	___	___
25 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			

26. Užpildykite lentelę. Įrašykite tinkamus žodžius.

Eil. Nr.	Valstybė	Bendrovės pavadinimas	Gaminama produkcija	*Čia rašo vertintojai* *I*	*II*	*III*
1	.....	Nokia	Mobilieji telefonai	___	___	___
2	Norvegija	.....	Naftos produktai	___	___	___
3	Švedija	Electrolux	.....	___	___	___
4	JAV	Boeing	.....	___	___	___
5	.....	Lego	Žaislai	___	___	___
6	.....	Honda	Automobiliai	___	___	___

(6 taškai)

26 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			

[1] kaita – zmiana – смена
[2] debesuotumas – zachmurzenie – облачность

27. Kurie teiginiai tinka Afrikai, o kurie Azijai? *(Teiginių numerius įrašykite lentelėje į apskritimus.)*

1. Žemyne yra giliausias pasaulio ežeras.
2. Žemyną kerta pusiaujas ir pradinis dienovidinis[1].
3. Ryžiai – labiausiai žemyne paplitusi grūdinė kultūra.
4. Žemyne yra didžiausios pasaulyje naftos verslovės[2].
5. D. Livingstono tyrinėtas žemynas.
6. Žemyne labiausiai paplitusi negridų rasė.
7. Žemyne yra aukščiausi pasaulio kalnai.
8. Iš šio žemyno kilusi[3] kava.
9. Žemyne yra didžiausia pasaulyje dykuma.
10. Didžiausias žemynas.

(10 taškų)

Afrika	◯	◯	◯	◯	◯
Azija	◯	◯	◯	◯	◯

Čia rašo vertintojai		
I	*II*	*III*

27 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			

[1] dienovidinis – południk – меридиан
[2] verslovės – przedsiębiorstwa wydobywcze – промыслы
[3] kilusi – pochodzenie – происхождение

28.

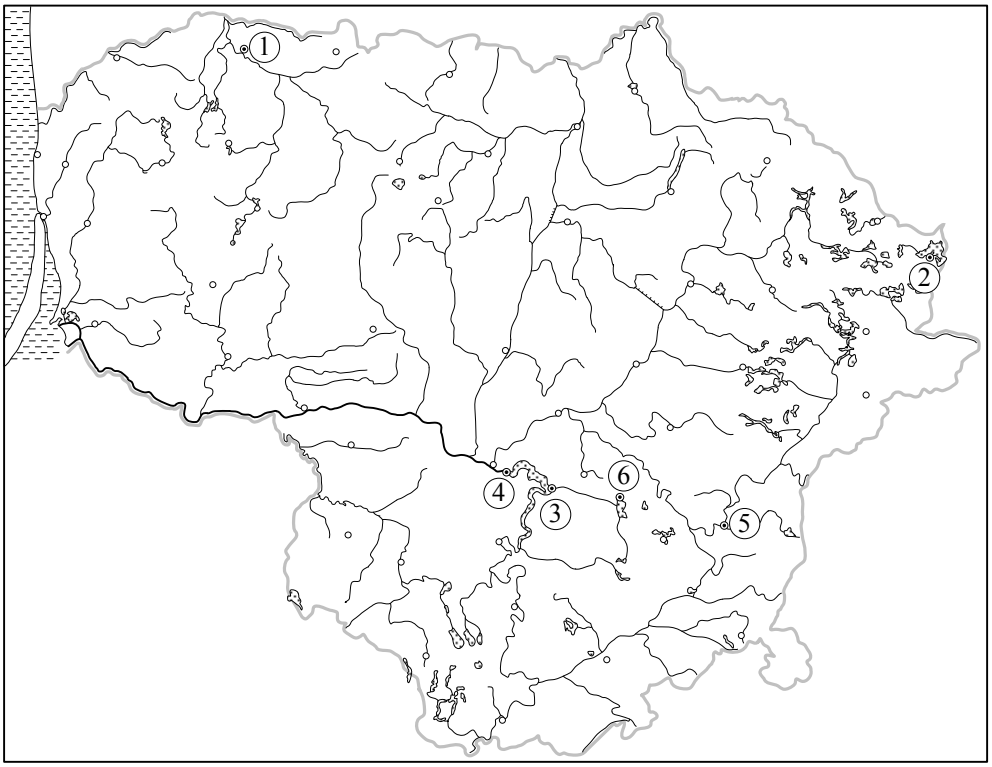

1. Lietuvos kartoschemoje skaitmenimis pažymėtos vietos, kur veikia įvairių tipų elektrinės. Įvardykite 6 elektrines, nurodydami jų pavadinimą ir tipą.

Skaitmuo kartoschemoje	Elektrinės pavadinimas ir tipas	Čia rašo vertintojai I	II	III
1				
2				
3				
4				
5				
6				

(6 taškai)

28 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			

29.

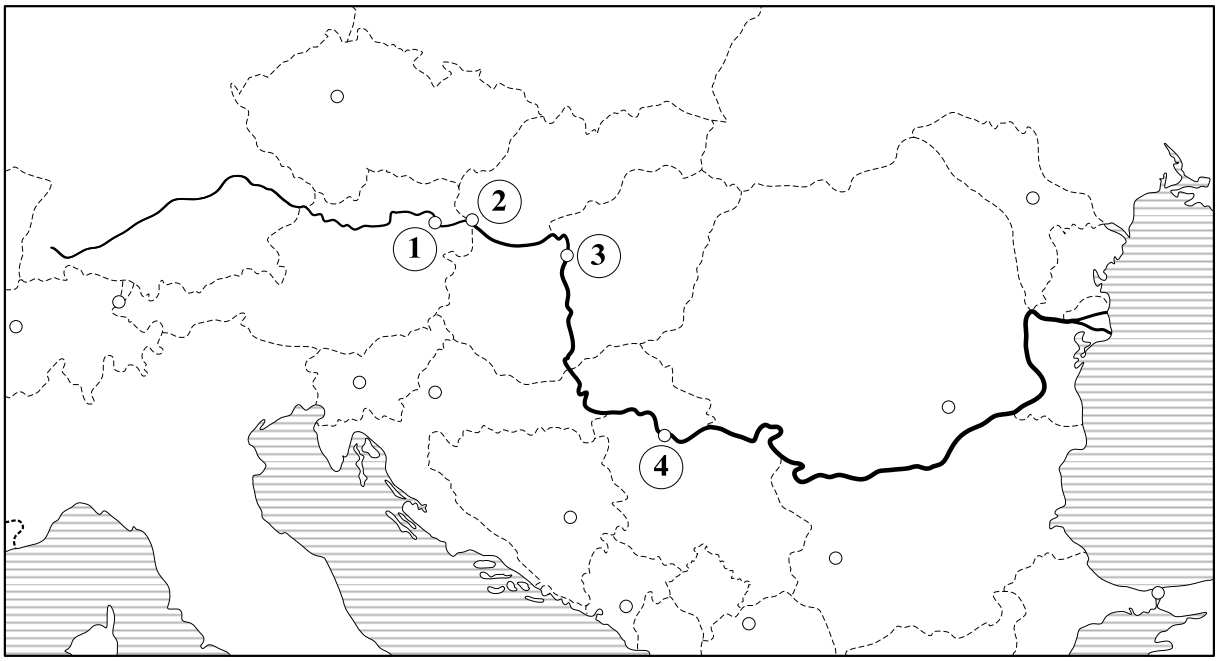

	Čia rašo vertintojai I	II	III

1. Per kurių valstybių teritoriją teka Dunojus? *(Nurodykite 4 valstybes.)*

   1. ..... 3. .....

   2. ..... 4. .....

   (4 taškai) ___ ___ ___

2. Kurių valstybių pasieniu[1] Dunojus tik prateka[2]? *(Nurodykite 4 valstybes.)*

   1. ..... 3. .....

   2. ..... 4. .....

   (4 taškai) ___ ___ ___

3. Kartoschemoje skaitmenimis pažymėti didžiausi miestai, įsikūrę prie Dunojaus. Įvardykite miestus.

   1. ..... 3. .....

   2. ..... 4. .....

   (4 taškai) ___ ___ ___

4. Kurios jūros ir kurio vandenyno baseinui priklauso Dunojus?

   Jūros .....

   Vandenyno .....

   (2 taškai) ___ ___ ___

29 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			

[1] pasieniu – pograniczu – у границы
[2] tik prateka – tylko przecieka – только протекает

30.

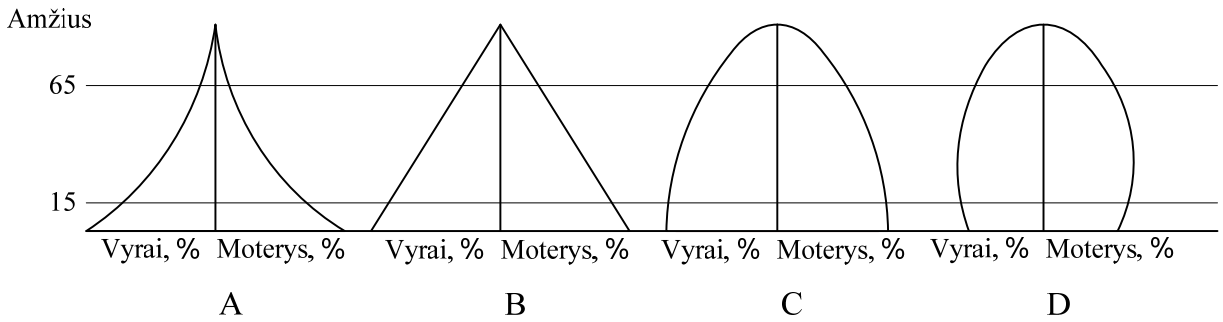

	Čia rašo vertintojai I	II	III
1. Naudodamiesi paveikslu, nurodykite gyventojų amžiaus ir lyties piramidžių formų pavadinimus. A ..... C ..... B ..... D ..... *(4 taškai)*	___	___	___
2. Kokios formos gyventojų piramidė būdinga[1] ekonomiškai stiprioms valstybėms? ..... *(1 taškas)*	___	___	___
3. Kokios formos gyventojų piramidė būdinga ekonomiškai silpnoms valstybėms? ..... *(1 taškas)*	___	___	___
4. Kokios formos piramidė labiausiai atitinka[2] Lietuvos gyventojų amžiaus ir lyties sudėtį[3]? ..... *(1 taškas)*	___	___	___

30 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			

[1] būdinga – charakterystyczna – свойственна
[2] atitinka – odpowiada – соответствует
[3] sudėtį – skład – состав

31. Kurie teiginiai tinka intensyviajam žemės ūkiui, o kurie – ekstensyviajam? *(Teiginių numerius įrašykite lentelėje į apskritimus.)*

1. Didelės darbo sąnaudos[1].
2. Didinami pasėlių[2] ir ganyklų[3] plotai.
3. Efektyviai naudojamos mineralinės trąšos.
4. Plėtojama klajoklinė[4] gyvulininkystė.
5. Mažinami dirbamos[5] žemės plotai ir darbo sąnaudos.
6. Naudojamos drėkinimo[6] (sausinimo[7]) sistemos.
7. Mažas gamybos efektyvumas.
8. Menkai naudojama žemės ūkio technika.
9. Taikomi mokslo laimėjimai ir naujausios technologijos.
10. Naudojama moderni technika.

Intensyvusis žemės ūkis	◯	◯	◯	◯	◯
Ekstensyvusis žemės ūkis	◯	◯	◯	◯	◯

(10 taškų)

Čia rašo vertintojai		
I	*II*	*III*
___	___	___

31 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			

32. Įrašykite trūkstamus žodžius sakiniuose apie Suomiją.

1. Vakarinius šalies krantus skalauja[8] Baltijos jūros ..... įlanka.
2. Šalies pakrantėse[9] gausu nedidelių salelių, vadinamų ..... .
3. Suomijos kaimynė rytuose yra ..... .
4. Suomijoje yra daug ..... kilmės ežerų.

(4 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	*II*	*III*
___	___	___
___	___	___
___	___	___
___	___	___

32 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			

[1] sąnaudos – nakłady – затраты
[2] pasėlių – zasiewów – посевов
[3] ganyklų – pastwisk – пастбищ
[4] klajoklinės – koczowniczej – кочевой
[5] dirbamos – uprawnej – обрабатываемой
[6] drėkinimo – nawadniania – орошения
[7] sausinimo – osuszania – осушения
[8] skalauja – omywa – омывает
[9] pakrantėse – pobrzeżach – на побережьях

33.

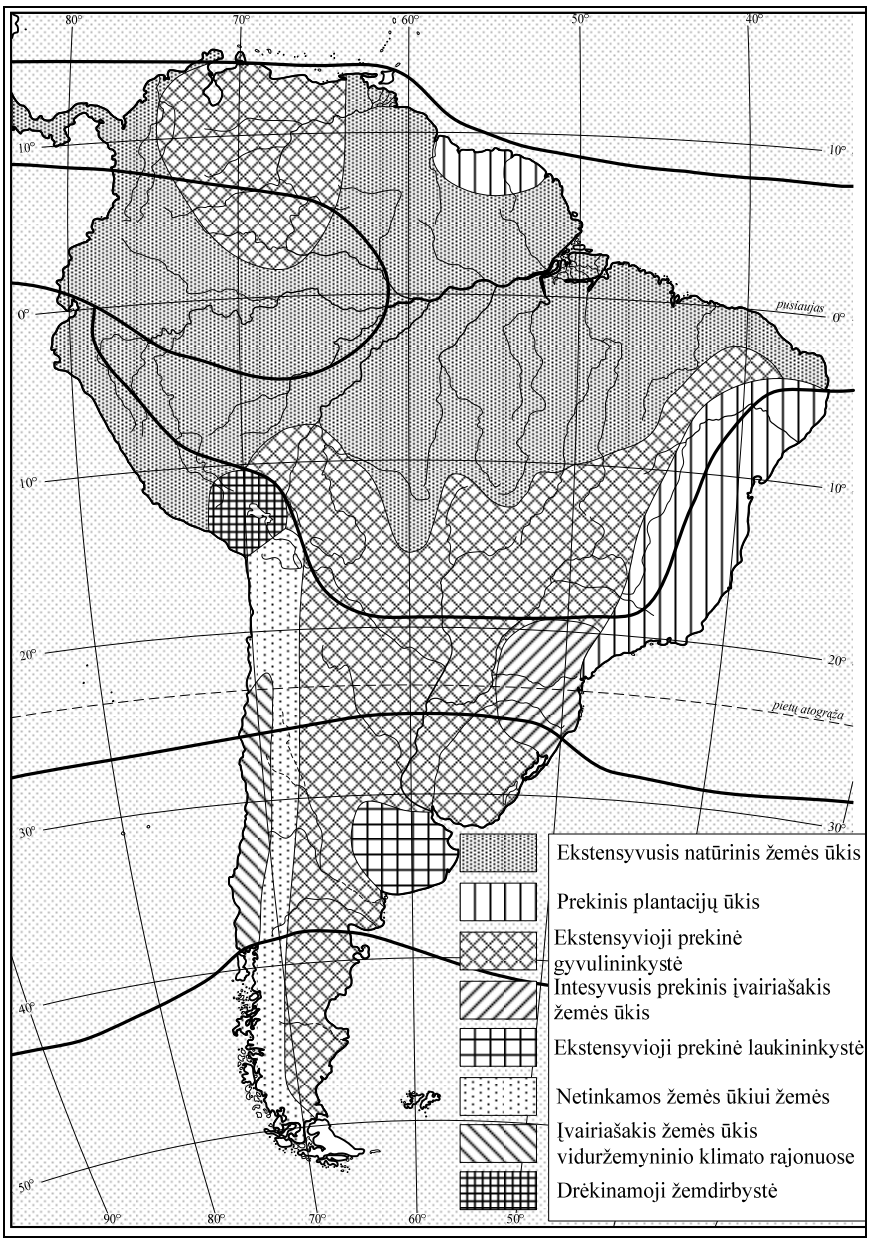

1. Kuriose Pietų Amerikos klimato juostose vystomas prekinis plantacijų ūkis?

   1. .....

   2. .....

   (2 taškai)

2. Kokie pagrindiniai prekinio plantacijų ūkio požymiai? *(Nurodykite 3 požymius.)*

   1. .....

   .....

   2. .....

   .....

   3. .....

   .....

   (3 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	*II*	*III*
___	___	___
___	___	___
___	___	___
___	___	___

3. Kuriose Pietų Amerikos klimato juostose vystoma prekinė gyvulininkystė[1]?

1. ..... 3. .....

2. ..... 4. .....

(4 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	*II*	*III*

33 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			

34.

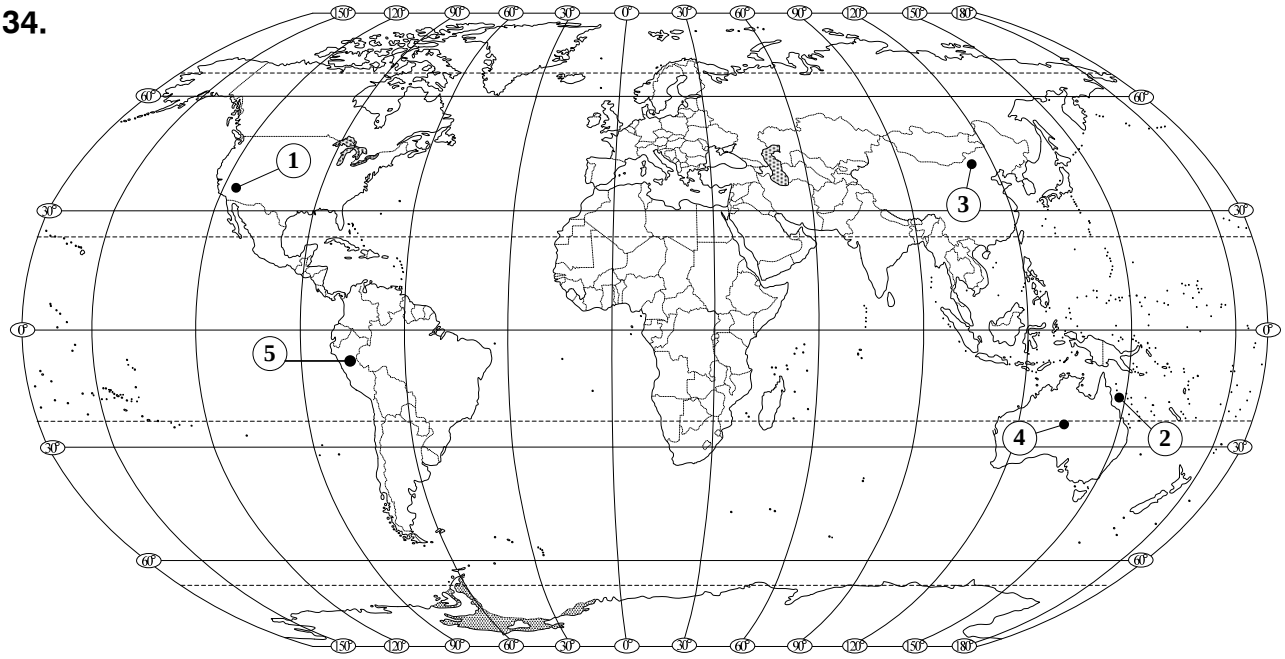

1. Pasaulio žemėlapyje skaitmenimis pažymėti kai kurie gausiai turistų lankomi objektai. Įvardykite 4 objektus.

1. .....

2. .....

3. .....

4. .....

5. .....

(4 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	*II*	*III*

34 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			

[1] prekinė gyvulininkystė – hodowla towarowa – товарное животноводство

35. Išrinkite teisingus ir neteisingus teiginius. Jų numerius įrašykite į lentelės apskritimus.

1. Kuo ilgesnis šešėlis[1], tuo mažiau įšyla[2] žemė.
2. Pusiaujas yra sutartinė datos keitimosi linija.
3. Islandija yra viena iš pirmaujančių šalių pasaulyje pagal sugaunamos[3] žuvies kiekį vienam gyventojui.
4. Azijos šiaurėje iškrinta nedaug kritulių, bet yra daug pelkių.
5. Svarbiausi juodosios metalurgijos produktai yra aliuminis ir varis.
6. 71 proc. Žemės paviršiaus dengia vanduo.

Teisingas teiginys	◯	◯	◯	◯
Neteisingas teiginys	◯	◯	◯	◯

(6 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	*II*	*III*

35 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			

II DALIES (21–35 KLAUSIMŲ) TAŠKŲ SUMA			

[1] šešėlis – cień – тень
[2] įšyla – nagrzewa się – нагревается
[3] sugaunamos – złowionej – словленной

JUODRAŠTIS